

UNIVERSITY
OF TAMPERE

Tulevaisuuden haasteet ja opetussuunnitelma

Eero Ropo
Tampereen yliopisto

Identiteetin rakentuminen koulukasvatuksessa

- Kansainväliset tutkimukset osoittavat, että kouluopetus ei vahvista optimaalisella tavalla identiteetin kehitystä
 - Oppiaineiden kirjo ja tietopainotteisten tavoitteiden dominanssi
 - Aihekokonaisuuksien aseman heikkous ops:ssa
 - Identiteetin kehittäminen mielletään (koti)kasvatuksen piiriin kuuluvaksi
 - Identiteetin merkitystä koskeva tutkimus alussa
- Identiteetin kehitykseen liittyvät käsitteet puuttuvat opetussuunnitelmista

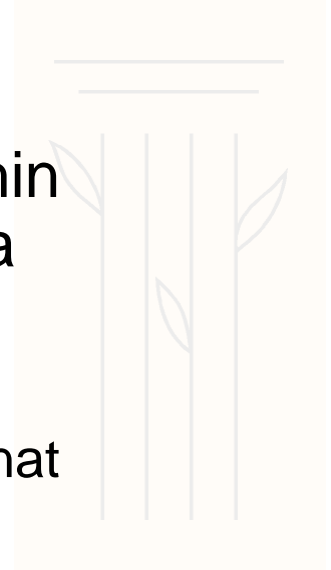

Identiteetti

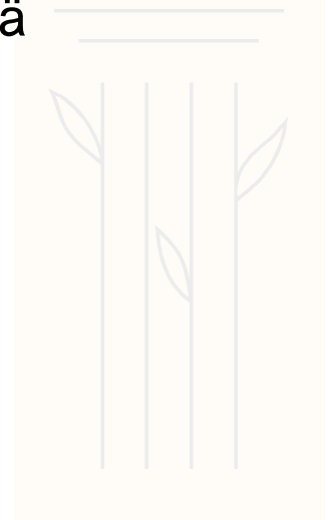
- Psykologinen, sosiologinen, filosofinen ja muiden tieteiden laajasti käyttämä käsite
- Käytetään enevästi ammatillisen koulutuksen teoretisoinnissa (esim. opettajan ammatillinen identiteetti)
- Kertomuksellisen eli narratiivisen identiteetin käsite
 - Identiteetti on itseä koskeva kertomus –ihminen on kertomus
 - Identiteetti on prosessi mieluummin kuin pysyvä olotila – muodostetaan ja muokataan kokemusten tulkintojen avulla

- Meillä on monia identiteettejä, jotka rakentuvat kerrokselliseksi suhteessa toisiinsa
- Identiteetit ovat kontekstuaalisia, tilanteisia ja aikaan sidottuja
- Identiteetin muokkaus on elinikäinen, elämäkerrallinen prosessi, jossa muodostetaan monikerroksisia kertomuksia itsestä suhteessa koettuihin tapahtumiin ja tilanteisiin, yhteisöihin ja toisiin, historiaan, kulttuuriin ja maailmaan yleensä
 - Kokemukset ja niiden persoonalliset tulkinnat keskeisiä aineksia tällaisiin kertomuksiin

- Identiteetin merkitys korostuu kulttuurisen globalisaation, maahanmuuton, kulttuurisen pääoman liikkuvuuden ja sähköisesti välitettyjen todellisuuskuvien vuoksi
 - Näihin ilmiöihin liittyy keskeisesti identiteettiä muokkaavia ja määrittäviä todellisuuskäsityksiä

Miksi identiteetin käsite on tarpeellinen kasvatuksessa?

- Identiteetin rakentuminen liittyy keskeisesti subjektiviteettiin (kuka olen) ja toimijuuteen (mitä osaan/voin tehdä)
 - Autobiografinen identiteetti – kuka/keitä olen persoonana, ihmisenä, historiallisena, kehollisena kokonaisuutena
 - Sosiaalinen identiteetti – keitä me olemme, kehen samaistun
 - Kulttuurinen identiteetti – mistä tulen, kuka olen kansalaisena, globaalin yhteisön jäsenenä

- Identiteetti on yhteydessä yksilön suhteeseen itseensä ja toisiin, yhteisöihin ja maailmaan
 - Identiteetti kuvastaa ja määrittää suhdetta omaan persoonalliseen historiaan ja lähiyhteisöihin
 - Kansallisvaltiossa kansalaisen suhde valtioon määrittyy identiteetistä
 - Kansalaisuuden olemus murroksessa (arvot, moraalit, etiikka tärkeä osa identiteettiä)
- Identiteetti yhteydessä tietopuoliseen oppimiseen, vaikka yhteyksien luonnetta ei tunneta

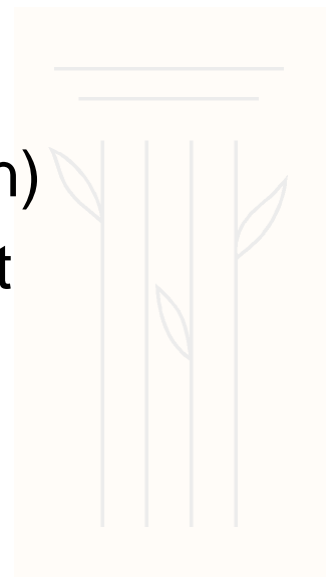

- Perinteinen käsitys tiedosta (objektiivisena faktana) on murtunut ja sen rinnalle on syntynyt narratiivisen tiedon käsite
 - Paradigmaattinen vs. Narratiivinen tieto (Bruner)
- Opittavat tiedot (taidot, asenteet ym.) muistetaan vain, jos niistä muodostuu itselle mielekkäitä kertomuksia
- Yhteisöllinen ja kulttuurinen identiteetti määrittää myös yksilön valintoja– ”Knowledge in the blood (Janssen)”
- Yksilö motivoituu parhaiten omaa identiteettiä vahvistavaan oppimiseen/opiskeluun
- Identiteetti tärkeä haluttujen kokemusten valikoinnissa (motivaatio)

Koulun tehtävä

- Koulun tehtävänä luoda yhdessä oppilaiden kanssa yhteisiä, yhteiskunnallisesti hyväksyttävissä olevia tulkintoja asioista ja ilmiöistä
- Yhteisissä tulkinnoissa on otettava huomioon identiteetin kerroksellisuus (persoonallinen, yhteisöllinen, kulttuurinen)
- Sekä yleiset että oppiainespesifit tulkinnat ovat yhtä tärkeitä
 - Oppiaineksen omaksuminen tärkeää, koska oppiainespesifejä tulkintoja ei voi tehdä/ymmärtää ilman tietoperustaa

- Tietojen ja osaamisen ohella olisi arvioitava myös oppilaiden identiteettien sisältöä ja kehitystä
- Identiteettien sisältöä ei voi arvottaa samalla tavalla kuin osaamista
 - Yksilö, yhteisö ja kansallisvaltio vuonna 2020?
- Koulun tehtävä kasvattaa globaaliin ajatteluun ja toimijuuteen kykeneviä kansalaisia

